

OPSCHRIFT

Nummer: 2013_MC_00117

Onderwerp

Topstuk "De Kraanvogel" - Karlijn Deene

Op voorstel van raadslid(-leden):

Karlijn Deene - N-VA

OMSCHRIJVING VAN DE VRAAG

Toelichting

Op 24 december 2012 werden drie archeologische voorwerpen op de Topstukkenlijst geplaatst. Eén van deze drie voorwerpen is “De Kraanvogel” uit de Gentse Sint-Pietersabdij. Het gaat om een monumentale plaat met de voorstelling van een kraanvogel die dateert van vóór 1378. De plaat werd in 2006 gevonden door de Gentse stadsarcheologen tijdens de opgravingen op het Sint-Pietersplein en is bijzonder zeldzaam. Vooral de manier van afwerking, de keuze van het onderwerp en het natuurgetrouwe karakter van de afbeelding maken De Kraanvogel bijzonder. De plaat levert ons veel kennis op over het middeleeuwse Gent.

De opname op de Topstukkenlijst bevestigt de waarde en de zeldzaamheid van De Kraanvogel. De Vlaamse Overheid gaf daarom in 2010 een themanummer uit over deze plaat. Ook de Stad Gent kondigde toen allerlei acties aan. Tot op vandaag staat op de website van de Stad Gent (Stad Gent > [Bestuur](#) > [Stadsbestuur](#) > [Nieuwsoverzicht](#) > [Persberichten Archief](#) > Kraanvogel) onder meer het volgende te lezen:

“Voor het najaar van 2012 plant Kunsthal Sint-Pietersabdij een cultuurhistorische tentoonstelling die het verhaal van de kraanvogel zal visualiseren en de interdisciplinaire benadering ervan zal uitvergrooten. Nadien krijgt de kraanvogel een afzonderlijke definitieve plaats in het bezoekerscircuit van de voormalige Sint-Pietersabdij. Hij krijgt zo een duurzame toekomst na een eeuwenlang onbekend verblijf in het Gentse bodemarchief.”

Vraag

Daarom volgende vragen:

- 1) Een tentoonstelling zoals is aangekondigd heeft niet plaatsgevonden. Waarom niet? Wanneer zal die wel plaatsvinden?
- 2) Heeft de Kraanvogel – zoals aangekondigd – een definitieve plaats gekregen in het bezoekerscircuit van de voormalige Sint-Pietersabdij? Zo ja, welke? Zo neen, waarom (nog) niet?
- 3) Zijn er andere acties gepland om De Kraanvogel (en de kennis die dankzij deze plaat is

verworven) te verspreiden naar onderzoekers, Gentenaars en geïnteresseerde bezoekers?

ANTWOORD

19 februari 2013 08:29

Het klopt dat de monumentale plaat met de afbeelding van de kraanvogel van uitzonderlijke waarde is en zeer veel betekent voor Gent en de Sint-Pietersabdij in het bijzonder. De kraanvogel komt immers veelvuldig voor in de heraldiek van de Sint-Pietersabdij, en ook in de wapenschilden van de individuele abten en het opperleenhof. Het wapenschild van de Sint-Pietersabdij wordt vaak geflankeerd door twee kraanvogels. Deze nagenoeg mythologische vogels worden sinds de oudheid beschouwd als een voorteken voor een lang en gelukkig leven. Kortom, het spreekt voor zich dat de kraanvogel een bijzondere aandacht verdient.

Het persbericht over de aangekondigde tentoonstelling waarnaar u verwijst werd verspreid op 1 juli 2010. Kort daarvoor was het themanummer over de kraanvogel verschenen en was er een presentatie van het kraanvogelproject in de refter van de abdij. Deze initiatieven werden door de stadsarcheologe opgezet in nauwe samenwerking met de man die de betekenis en cultuurhistorische waarde van deze afbeelding in kaart bracht, Dr. Anton Eryvynck: bioloog en wetenschappelijk medewerker van het toenmalig Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed.

De Sint-Pieters abdij wou een cultuurhistorische tentoonstelling over de kraanvogel uitwerken tegen de winter van 2012. Om deze tentoonstelling mogelijk te maken zouden naast Dr. Eryvynck ook Marie Christine Laleman (stadsarcheologe), Daniel Lievois (historicus en archiefonderzoeker), en Baudouin Van den Abeele (professor middeleeuwse geschiedenis aan de UCL) hun schouders onder het project zetten. Het enthousiasme van deze experts was groot en de bedoeling was ook om een kerndeel van de tijdelijke tentoonstelling permanent over te houden.

Begin 2011 werd de werking van het VIOE, het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed, waarvoor Anton Eryvynck werkzaam was, volledig herzien. Bevoegd Vlaams minister Geert Bourgeois stelde een belangrijke hervorming van de administratie onroerend erfgoed, en de wetenschappelijke taken daarin, in het vooruitzicht. Dr. Eryvynck trok zich onmiddellijk terug uit het tentoonstellingsproject. Het team van de Sint-Pietersabdij stelde voor om met de andere betrokkenen verder te werken en dr. Eryvynck te laten adviseren, maar de andere experts waren van mening dat we dit niet konden doen zonder de leiding van Anton Eryvynck. De Sint-Pietersabdij heeft dan met spijt in het hart beslist de tentoonstelling te annuleren en zich te beperken tot een kleine permanente presentatie van de opgravingsresultaten rond de kraanvogelsteen.

Zo kom ik bij uw tweede vraag over de vaste plaats van de kraanvogel in het bezoekerscircuit.

De kraanvogelsteen werd overgebracht naar het mortuarium van de Sint-Pietersabdij, vlakbij de balie. Een educatief tekstpaneel licht de vondst toe en een opgezette kraanvogel uit de collectie van de Wereld van Kina toont het natuurgetrouwe dier. De bezoekers kunnen de steen nu al zien in het mortuarium, maar dit is nog niet de definitieve plaats in het bezoekerscircuit.

Na de restauratie zal hij worden opgesteld in pandgang west, met daaraan gekoppeld een presentatie van de recentste opgravingsresultaten en de al dan niet nieuwe gegevens over de geschiedenis van de abdij die daaruit zijn gebleken. Met de restaurateur moet nog worden afgesproken wanneer de steen klaar zal zijn voor een definitieve presentatie.

De belangrijkste eerste stap is uiteraard de definitieve restauratie van de kraanvogel. Tot nu toe werden alleen conserveringsmaatregelen getroffen. De steen heeft jaren onder de grond gezeten en is daardoor erg broos geworden. Er zijn een aantal prijsoffertes verzameld voor de restauratie van de steen. **Het feit dat de steen bij MB van 24 december 2012 werd opgenomen in de voorlopige lijst van Vlaamse topstukken verhoogt de kansen op subsidies voor de restauratie.**

Het team van de Sint-Pietersabdij plant dit jaar op Erfgoeddag 2013 (21 april 2013) de kraanvogelsteen opnieuw onder de aandacht te brengen. Als alles goed loopt, zal een restaurateur met de steen aan de slag zijn. De Sint-Pietersabdij wil die dag vooral het verband tussen de abdij en de kraanvogel weer tot leven brengen en de bezoekers de symboliek van de kraanvogel laten beleven. Er worden heel wat verschillende activiteiten gepland, zowel voor kinderen als volwassenen.
